

Інновації у
проєктуванні
професійного
становлення
фахівців в
університетському
просторі

Збірник матеріалів конференції

Державний заклад «Південноукраїнський
національний педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського»

Інновації у проектуванні професійного становлення фахівців в
університетському просторі

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
State institution "South Ukrainian National Pedagogical University
named after K. D. Ushynsky" (Ukraine) Department of Pedagogy
State scientific institution

Ukrainian Institute of Scientific and Technical Expertise and Information (Ukraine)
Ivan Zyazyun Institute of Pedagogical and Adult Education of the National Academy of Educational
Sciences of Ukraine (Ukraine)

Southern Scientific Center of the National Academy of Sciences and the Ministry of Education and
Science of Ukraine

Jon Kryange State Pedagogical University (Moldova)

Iliia State University (Georgia)

Higher School of Sports Education (Poland)

INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL
CONFERENCE

**«Innovations in the design of the professional
formation of specialists in the university space»**

Odesa – 2024

Інновації у проектуванні професійного становлення фахівців в
університетському просторі

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського» (Україна)

Кафедра педагогіки

Державна наукова установа

Український інститут науково-технічної експертизи та інформації (Україна)

Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна

НАПН України (Україна)

Південний науковий центр НАН і МОН України

Державний педагогічний університет імені Йона Крянге (Молдова)

Державний університет Іллі (Грузія)

Вища Школа Освіти У Спорти (Польща)

Збірник матеріалів
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**«Інновації у проектуванні професійного
становлення фахівців в університетському
просторі»,**

Одеса 2024

**Друкується за рішенням Вченої ради Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
Протокол № 17 від 27 червня 2024 року**

Збірник наукових праць за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції *«Інновації у проектуванні професійного становлення фахівців в університетському просторі»* (Одеса, 20-22 травня 2024 року). Університет Ушинського, 2024. 220с.

Рецензенти:

Доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри філології Одеського національного морського університету
Тетяна Яблонська.

Доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри інноваційних технологій та методики навчання природничих дисциплін Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» ***Олександра Ордановська***

9. Словник української мови. Академічний тлумачний словник (1970–1980). URL : <http://sum.in.ua>

ШАО ЦЗЯНЬМЕЙ

аспірантка кафедри педагогіки

Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет

імені К.Д.Ушинського

Одеса. Україна

**ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО
ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ
ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА**

Обраний Україною шлях до європейської та світової інтеграції зумовлює необхідність суттєвих змін в галузі шкільної мистецької освіти. Оновлення змісту мистецької освіти, запровадження нових методів і технологій виховання у практику навчання образотворчого мистецтва загальноосвітніх навчальних закладів безпосередньо пов'язане з проблемою підготовки студентів, майбутніх вчителів-художників до здійснення педагогічної діяльності в сучасних умовах [3, с. 373].

Образотворче мистецтво (англ. figurative art, фр. art figurative, нім. bildende kunst) — це «розділ пластичних мистецтв, які виникли на основі зорового сприйняття, створюють зображення навколишнього світу на площині та у просторі» [3, с. 376].

Образотворче мистецтво Г. Сотська розглядає як універсальний засіб формування в особистості колористичної, композиційної та загальної культури, «забезпечує гармонію інтелектуального та художньо-естетичного розвитку особистості, сприяє збагаченню її емоційно-почуттєвої сфери, розвиває її пізнавальну й творчу активність, естетичні потреби

і смаки, допомагає їй включитися в процес засвоєння та творення художньо-естетичної культури своєї нації» [6, с. 146].

Цю думку продовжує С. Коновець, зазначаючи, що завдяки своїй універсальності образотворче мистецтво інтенсифікує візуальний і сенсорний досвід, допомагає дитині увійти у світ краси, стає «важливим орієнтиром щодо певних пізнавальних і культурних цінностей», завдяки його поліфункціональному впливу, продовжує автор, формуються емоційні, мотиваційні, вольові, когнітивні й творчо-діяльнісні складові гармонійної особистості [2, с.139].

Образотворче мистецтво зазначає Л. Базильчук, відіграє значну роль в естетичному вихованні школярів, адже завдяки його поліфункціональному впливу формуються емоційні, мотиваційні, вольові, когнітивні й творчо-діяльнісні складові гармонійної особистості [1, с. 3]. Отже майбутні вчителі образотворчого мистецтва повинні бути підготовленими до естетичного виховання учнів як на уроках образотворчого мистецтва, так і в позакласній діяльності.

Студіючи науковий фонд, Л.Базильчук доходить висновку, що під поняттям «виховання» в сучасній психолого-педагогічній літературі розуміють:

- процес цілеспрямованого створення умов для розвитку й саморозвитку людини (С. Баранов, С. Гончаренко, А. Петровський та ін.);
- управління процесом розвитку (формування) особистості шляхом створення необхідних для цього умов (Т. Ільїна, Л. Рувінський, М. Фіцула та ін.);
- складний і багатогранний процес формування особистості, створення оптимальних умов для фізичного, психічного й соціального розвитку (А. Кузьмінський, В. Омеляненко та ін.);
- цілеспрямований та організований вплив на розвиток особистості (В. Галузяк, М. Сметанський, В. Шахо та ін.);

– творчий, цілеспрямований процес взаємодії педагога й вихованця, покликаний створити оптимальні умови для розвитку й саморозвитку особистості (І. Бех, О. Киричук, Л. Кондрашова та ін.) [1, с. 6].

Естетичне виховання В. Лозова та Г. Троцько визначають як сукупність дій вихователя і вихованців, діяльність яких спрямована на формування естетичної культури особистості [4, с. 89].

Естетичне виховання, на думку І. Майбороди, – це цілеспрямований процес формування у людини естетичного ставлення до дійсності. Це ставлення з виникненням людського суспільства розвивалося разом з ним, втілюючись у сфері матеріальної і духовної діяльності людей. Воно пов'язане зі сприйняттям і розумінням ними прекрасного в дійсності, їх насолодою творчістю людини. У процесі виховання відбувається прилучення індивідів до цінностей, переведення їх у внутрішній духовний зміст шляхом інтеріоризації [5, с. 78].

Джерелами естетичного виховання є природа, краса побуту й довкілля, мистецтво, участь людини в різних видах діяльності, національні цінності. Спираючись саме на ці аспекти естетичної культури особистості, Г. Ващенко в змісті естетичного виховання розмежував такі напрями: а) естетика побуту (розвиток охайності в одязі, житті, уміння прикрасити приміщення); б) естетика сприймання краси природи; в) естетика творів мистецтва. Зміст естетичного виховання, орієнтованого на формування естетичної культури школярів, передбачає розвиток у школярів здатності сприймати прекрасне в природі, у праці, у творах мистецтва, у навколишньому світі, у поведінці людей, які прагнуть насолоджуватися цим прекрасним [1, с. 19].

Одним із системоутворювальних компонентів естетичного виховання, на думку Л. Базильчук, є художнє виховання, яке передбачає процес естетичного розвитку учнів

засобами мистецтва, спрямований на формування інтересу до мистецтва, художньо-творчих здібностей та естетичної свідомості дітей; формування вміння сприймати, розуміти та оцінювати твори мистецтва. Завдяки художньому вихованню мистецтво стає для особистості життєвою цінністю в її духовному розвитку [1, с. 19]. Зважаючи на це, на підставі аналізу наукових праць, науковця розглядає поняття «художньо-естетичне виховання», яке містить знання про загальні закономірності художнього освоєння дійсності людиною, про сутність і форми відображення дійсності й перетворення життя за законами краси, про роль мистецтва в розвитку суспільства (В. Бутенко, І. Зязюн, В. Кардашов, М. Лещенко, Л. Масол та ін.); виховання гуманістичних якостей, світогляду, естетичних почуттів, смаків, ідеалів, суджень, культури, любові до життя у всіх її проявах (І. Бех, О. Дем'янчук, М. Лещенко, Л. Масол та ін.); розвиток естетичного мислення, сприймання, художніх здібностей, творчого потенціалу, самореалізації особистості (Т. Аболіна, Н. Миропольська) [1, с. 18].

Під час художньо-естетичного виховання, продовжує цю думку І. Майборода, формується і розвивається здатність людини до естетичного сприйняття і переживання, його естетичний смак і уявлення про ідеал. Виховання красою та через красу формує не тільки естетико-ціннісну орієнтацію особистості, а й розвиває здатність до творчості, до створення естетичних цінностей у сфері трудової діяльності, в побуті, у вчинках і поведінці і, звичайно, у мистецтві. Прекрасне в житті – і засіб і результат естетичного виховання. Воно концентрується в мистецтві, художній літературі, нерозривно пов'язане з природою, громадською і трудовою діяльністю, побутом людей, їхніми взаємовідносинами. Система естетичного виховання в цілому використовує всі естетичні явища дійсності [5 с. 78-79].

Отже, доходимо висновку, що під час навчання в педагогічних закладах вищої освіти необхідно готувати майбутніх учителів образотворчого мистецтва до здійсненні художньо-естетичного виховання школярів як на уроках, так і в позакласній діяльності.

Література:

1. Базильчук Л. В. Підготовка майбутніх учителів образотворчого мистецтва до організації позакласної роботи в загальноосвітніх школах: монографія. Умань: ВПЦ «Візаві», 2014. 287 с.
2. Коновець С. В. Творчий розвиток учителя образотворчого мистецтва : монографія. Рівне : Волинські береги, 2009. 384 с.
3. Кузьменко Г. В. Підготовка майбутніх учителів до виховання в учнів основної школи ціннісного ставлення до образотворчого мистецтва. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/33687714.pdf>
4. Лозова В. І., Троцько А. В. Теоретичні основи виховання і навчання: навчальний посібник. Харків: ОВС, 2002. 400 с.
5. Майборода І. О. Естетичне виховання майбутніх вчителів початкової школи в процесі вивчення образотворчого мистецтва. *Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія: Гуманітарні і суспільні науки.* 2014. №17(12). С. 78-83.
6. Сотська Г. І. Образотворче мистецтво як засіб розвитку особистості. *Мистецтво у розвитку особистості* : монографія / за ред.НГ. Ничкало. Чернівці : Зелена Буковина, 2006. С. 137–146.